

Lleis pels drets LGTBI i de les dones: aprovades a última hora i pendents del nou Govern

Fer efectives les normes i resoldre les inequitats territorials en l'accés a l'avortament són alguns dels reptes que haurà d'afrontar el proper executiu

Una noia sosté un cartell durant la manifestació del 8-M | Adrià Costa

Dues de les lleis més importants en matèria d'igualtat de la passada legislatura es van aprovar *in extremis* durant l'últim ple abans de la dissolució del Parlament: la reforma de la llei contra les violències masclistes i la d'igualtat de tracte i no discriminació, que sota el seu paraigua també empara les persones LGTBI. Normes que, malgrat tenir la voluntat d'ampliar i protegir els drets d'aquests col·lectius, queden en mans del futur govern perquè siguin portades a la pràctica.

En els darrers anys el feminisme ha aconseguit fer-se lloc dins de l'agenda política gràcies a les mobilitzacions al carrer. De la mateixa manera el col·lectiu LGTBI també fa avenços: el més recent és l'actual esborrany de la llei estatal per garantir els drets de les persones trans (<https://www.naciodigital.cat/noticia/215296/esborrany-llei-trans-preveu-canvi-registral-sexsense-necessitar-informes-medics-ni-psicologics>). Però que hi hagi més consciència o que s'estigui avançant en el camp del reconeixement de drets no vol dir que no quedi feina per fer.

Els assassinats i agressions masclistes i LGTBI-fòbiques són una realitat quotidiana. A més que els efectes de la pandèmia s'han fet notar: a Catalunya durant el confinament es van disparar un 57% les trucades al telèfon contra la violència masclista

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/212157/trucades-al-telefon-contra-violencia-masclista-disparat-57-des-confinament>) . A tot el país el 2020 s'ha tancat amb 11 víctimes mortals més. En paral·lel, l'Observatori contra l'Homofòbia alerta com l'any passat la violència LGTBI-fòbica va créixer un 25% i es van registrar un total de 189 incidències, amb una major incidència en el cas de les agressions contra les persones trans, segons denuncia l'observatori.

Lligat a les lluites feministes i LGTBI també hi ha l'àmbit dels drets sexuals i reproductius, com ara l'accés a l'avortament, l'educació sexoafectiva inclusiva o l'atenció a les malalties de transmissió sexual. L'estrès al qual s'ha vist sotmès el sistema sanitari ha tingut efectes en la garantia d'aquests drets, encara que també hi ha altres mancances que ja venen d'abans.

Què s'ha fet en la passada legislatura?

Aconseguir reformar la llei contra les violències masclistes del 2008 ha estat una de les fites més importants en matèria d'igualtat que ha assolit el Parlament durant la XII legislatura. La norma havia quedat desfasada en alguns aspectes i necessitava ser actualitzada. D'aquesta manera, s'ha blindat la protecció de les dones trans incloent-les explícitament i eliminant els requisits que suposen la seva patologització, ha inclòs la violència institucional, la violència digital (com el ciberassetjament) i la violència a través de fills o familiars que es coneix com a vicària. També ha incorporat un apartat per crear una dotació pressupostària a les partides del Govern específiques per les qüestions relacionades amb les violències masclistes. Malgrat ser una llei que s'avança en molts d'aspectes a l'estatal, ha passat de puntetes i es troba amb un gran handicap: cal portar-la a la pràctica.

[noticiadiari]2/213256[/noticiadiari]

Més enllà de la creació de normes, el Govern també ha fet algunes accions com ara la posada en marxa del Servei d'Acompanyament a la Víctima del Delicte. Aquest programa té per objectiu evitar la revictimització que pateixen moltes dones quan denuncien ser víctimes d'agressions o violacions als jutjats. Segons dades del Govern, durant el primer any de funcionament entre el 2018 i el 2019 es van atendre 6.600 persones.

L'aprovació de la llei d'igualtat de tracte i no discriminació, que sota el seu paraigua també empara les persones LGTBI, pretén donar solució al principal problema que hi havia des de l'aprovació de la llei catalana contra l'homofòbia el 2014 i és la manca d'un reglament sancionador específic. Fins ara les multes per aquests casos s'han estat articulant a través del règim sancionador genèric, que data del 1993 (<https://www.naciodigital.cat/noticia/204917/>) . Però aquesta norma, a més d'estar pendent de veure com s'executa, no pot servir de pedaç a les mancances en el desplegament de la de l'homofòbia. Des de l'Observatori contra l'Homofòbia (OCH) reclamen la necessitat d'aprovar un reglament sancionador específic per les agressions contra el col·lectiu. "La llei d'igualtat de tracte i no discriminació té un abast molt ampli, però és que encara s'ha de desplegar totalment la del 2014", reclama el president de l'OCH, Eugeni Rodríguez.

Una qüestió que també ha portat cua aquesta legislatura ha estat la inclusió de l'educació sexoafectiva i amb perspectiva de gènere a les escoles. Anar més enllà dels típics tallers puntuals a determinats cursos de l'ESO on s'ensenya el mínim amb una perspectiva heteronormativa i biologicista és també un dels reclams que fa temps que hi ha tant des de determinats sectors de la comunitat educativa, com el moviment feminista i LGTBI. El pla Coeducat respon a aquestes reivindicacions i acompanya els alumnes al llarg de l'escolarització, des de P3 fins a quart d'ESO. Però la irrupció de la pandèmia el març passat i el posterior tancament de les escoles han dificultat el seu desplegament.

Quins reptes té el nou Govern?

El principal repte que tindrà el nou Govern és demostrar que el seu compromís amb les lluites feministes i LGTBI no és només simbòlic, sinó també pràctic i efectiu. El nou executiu haurà de complir amb els compromisos adquirits durant l'anterior mandat, fer front als efectes de la

pandèmia en aquests camps i seguir treballant per acabar amb les desigualtats estructurals. En comparació en l'àmbit estatal i a la Unió Europea Catalunya se situa lleugerament per davant en la igualtat de gènere, encara queden àmbits on es noten les mancances, com ara la segregació en el coneixement, o el poder polític i social.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

En matèria d'igualtat de gènere en l'àmbit de la política la reforma de la llei contra les violències masclistes inclou un apartat en què obliga els partits polítics a tenir "un pla d'igualtat i un protocol de prevenció, detecció i actuació" de la violència masclista a les seves organitzacions. Només cal recordar que en els darrers anys han esclatat fins a quatre casos de denúncia d'assetjament i agressions sexuals dins dels partits: la dimissió de Mireia Boya de la CUP a causa de l'agressió psicològica d'un company (<https://www.naciodigital.cat/noticia/176399/mireia/boya/deixa/direccio/cup/agressio/psicologica/company>), l'expedientació de l'exconseller d'ERC Alfred Bosch i el seu excap de gabinet pel cas d'assetjament (<https://www.naciodigital.cat/noticia/209682/erc-conclou-bosch-no-va-encobrir-cas-assetjament-exterior>) al departament d'Afers Exteriors, les denúncies contra l'exportaveu parlamentari de JxCat Eduard Pujol (<https://www.naciodigital.cat/noticia/210687/jxcat-obliga-eduard-pujol-deixar-esco-denuncies-internes-assetjament-sexual>), o el cas de la presumpta agressió sexual a una companya que tot just ha esclatat dins del PP català amb el número dos a les llistes (<https://www.naciodigital.cat/noticia/214792/>), Daniel Serrano.

En paraules de l'advocada Laia Serra, especialitzada en qüestions de gènere, tots els punts que deixa per desplegar la nova norma comportaran un "sacseig" a l'estructura de l'atenció de les violències masclistes. Serra destaca com s'haurà de modificar la valoració del risc policial a l'hora d'atendre les dones, que ara també tindrà en compte els fills i filles d'aquestes. Així mateix, aconseguir una bona dotació pressupostària per la llei i serà l'altra qüestió.

En relació amb el feminisme i les dones transgènere un dels punts calents és l'encaix d'aquestes i el compromís que va adoptar el Govern a la llei d'igualtat de tracte i no discriminació a abordar el reconeixement de l'autodeterminació de gènere en el termini d'un any. Un avantprojecte de llei que potser queda superat si al Congrés la llei trans tira endavant.

Encara que la gran reivindicació sense resoldre del col·lectiu LGTBI és la creació d'un règim sancionador per les agressions LGTBI-fòbiques. Malgrat que la llei d'igualtat de tracte vulgui ser un pas més, no és suficient. Cal desplegar en la totalitat la llei contra l'homofòbia del 2014 amb el seu reglament de règim sancionador específic. Sobre aquesta norma, una altra mancança que cal solucionar és la desigualtat territorial que hi ha. "Necessitem que el proper Govern doni un servei d'atenció integral a tot el territori", reivindica el president de l'Observatori Contra l'Homofòbia, que també apunta que la proposta de crear una conselleria de feminismes hauria d'incorporar les sigles LGBTI per així tenir un òrgan específic que coordini les polítiques que afecten el col·lectiu.

Pel que fa als drets sexuals un dels punts més polèmics és la inequitat en l'accés a l'avortament, un dret reconegut de fa anys, però que no es garanteix de manera integral arreu. L'Observatori dels Drets Sexuals i Reproductius denuncia al seu informe (<https://drets-sexuals-i-reproductius.lassociacio.org/informe2020/>) desigualtats a l'hora de poder elegir el mètode per interrompre l'embaràs, ja que hi ha zones on només es dona una opció, o fins i tot cap, com és el cas de Lleida. "Si estàs a Lleida, Manresa o el Pallars i vols fer un avortament quirúrgic t'has de traslladar a Barcelona, ja que la majoria de clíniques que ho fan estan allà" explica la coordinadora de l'entitat Sívila Aldavert, que apunta com hi ha molt poca informació, que a cops és errònia, sobre com es pot avortar.

Què podria fer una Catalunya independent?

Si Catalunya fos un estat independent aquest 2020 hi hauria 11 víctimes de violència masclista i no 9. Això és perquè els criteris estatals a l'hora de comptabilitzar les víctimes són diferents dels autonòmics. La norma estatal només considera víctimes de violència masclista aquelles dones assassinades a mans de la seva parella o exparella, i això fa que només aquests casos siguin els únics que tramiten els jutjats de violència contra la dona. Aquest principi no només regeix el recompte que fa el Ministeri d'Igualtat, sinó que també marca el dels Mossos d'Esquadra, que xifren en 9 les dones mortes

(https://interior.gencat.cat/web/.content/home/030_arees_dactuacio/seguretat/violencia_masclista_i_domestica/estadistica_sobre_violencia_masclista_i_domestica/dades_violencia_masclista_don/es/any_2020/Dades-VM_2020.pdf) . Però la Generalitat i l'Institut Català de les Dones van ampliar el criteri incorporant tots els feminicidis, incloent-hi l'àmbit familiar i comunitari. Les dues víctimes més que va comptar el Govern són una dona que la va matar el seu fill i l'altra el seu germà (https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Dossier_estadistic_VM_2020.pdf) .

L'altra gran diferència seria la capacitat d'incidir en el marc penal de la legislació sobre les agressions masclistes i LGTBI-fòbiques, i el recompte de les víctimes d'assassinats masclistes. En el primer cas les normes que es fan a Catalunya no afecten ni a la Llei processal ni al codi penal perquè això és competència de l'Estat. Per tant, la part penal queda fora del control del Govern i queda limitada l'acció punitiva.

[despiece] **Què proposen els partits?** (<https://www.naciodigital.cat/noticia/215057/eleccions-14f/programa-electoral-eleccions-catalanes-14f-eleccions-catalunya>)

- **Ciutadans:** Destaca el compromís per aprovar una Llei Trans que reconegui el dret a la lliure autoidentificació de gènere i garantir l'accés a la reproducció assistida independentment de l'orientació sexual o identitat de gènere. Pel que fa a la lluita contra les violències masclistes treballaran per protegir via llei l'existència d'Unitats de Valoració Forense Integral als Jutjats de Violència sobre la Dona.

- **JxCat:** Junts proposa crear un "àmbit institucional específic per liderar les polítiques de gènere i LGBTI+". A més també es comprometen a portar la prostitució al debat parlamentari i garantir l'accés a l'avortament (tant farmacològic com quirúrgic) a tot el territori.

- **ERC:** L'aposta forta dels republicans és la creació d'una conselleria d'Igualtat i Feminismes i l'elaboració d'un pla d'acció postpandèmic contra les violències masclistes. Per altra banda, presenten el desplegament de la llei per a la igualtat de tracte i no discriminació davant les agressions LGTBI i "donar compliment a què disposa la Llei 11/2014". Es comprometen a impulsar polítiques d'ocupació efectives per garantir la inclusió de les persones trans.

- **PSC:** Els socialistes proposen una llei d'usos socials dels temps per fomentar la conciliació laboral, familiar i personal de dones i homes, blindar els jutjats de Violència Sobre la Dona (VIDO) per evitar el seu tancament i perseguir qualsevol iniciativa privada que ofereixi serveis de prostitució i/o pornografia. També defensen desplegar la llei contra l'homofòbia amb un reglament sancionador per combatre les agressions LGTBI i crear una Direcció de Polítiques LGTBI dins del Govern.

- **Comuns:** Els comuns proposen crear una conselleria de Feminismes i LGTBI+ i treballar en positiu les noves masculinitats. També revisar els models de cures a les residències per garantir un envelliment digne per a dones i persones LGTBI+, impulsar una llei de drets sexuals i reproductius i protegir les persones que exerceixen la prostitució.

- **CUP:** Els cupaires proposen mantenir la fiscalia única per a violència de gènere i crear instituts de recerca que investiguin sobre la salut menstrual, gestant i maternal. També es comprometen a implementar de forma efectiva la llei contra l'homofòbia del 2014 i el reglament sancionador corresponent.

- **PP:** Els populars proposen aprovar una nova llei de l'Esport a Catalunya que potenciï l'esport femení. No hi ha mesures específiques d'igualtat ni LGTBI.

- **PDECat:** El PDECat es compromet a desplegar territorialment a totes les Àrees bàsiques de Salut un servei d'interrupció de l'embaràs i assegurar l'equitat territorial sanitària per a totes les dones. Així mateix defensa aprovar i desplegar el Reglament Sancionador d'accions discriminatòries per motiu LGTB-fòbics, xenòfobs, masclistes, etc. [/despiece]

[plantillareptes]